

Mesečnik slovenskega
dijaštva

Št. 8

V Celji, dné 20. avgusta 1893.

Leto II.

Dijaška

zložena slovenskim abiturijentom leta 1890.

©dmevaj spev, modric sinov,
Kar nas s posavskih je poljan,
Kar nas je od morja bregov,
Kar zrc nas Drava, Korotan!
Ljubezni bratske ozka vez,
Naj združi nas v mogočen jez:
Domovini posvetimo,
Dela svoje in moči;
Z moško roko jo branimo,
Z umom ji jasnimo dni!
Da src ne zruši časa tek,
Roke si otisnimo tesno,
Da zvesti bodemo si v vek
Prisego čuje naj nebo:
Za dom pravico, bratov čast,
Stojimo trdo kakor hrast! Al. K.

 Sreči.

Da slednjč le si čula vzdih
In si umela tožbe mile,
Da videla si solze tihe,
Ki blede lice so močile —
Oj hvala, krasna sreča!

Roko dobrotno si podala,
Odvzela britke mi spomine:
Svitloba tvoja zasijala
Mi v srea bolnega je tmine —
Ljubavi mlade sreča! Zora.

Doktor Mahan.

Novelica. Piše Alastor.

(Konec.)

Pismo je vzbudilo v Mahanu mnogo spominov. Naslonil se je na okno in zagledal se v krasno noč. Nebrojno zvezd lesketalo se je na obzorji. Kolikokrat je zrl v to veličastno nebo, in kako različni čuti so mu polnili dušo tedaj — —

Zrl je v duhu kmetsko hišo, kjer mu je tekla zibel, malo vas, kjer je odraščal in preživel prva leta, leta polna brezskrbnega veselja. Kaj je tedaj znal o svetu, o borbah in težavah življenja!? Duh vsplaval mu je nato v mesto, kjer si je pridobival na gimnaziji potrebnih nauk. Tedaj pričelo se je novo življenje; novi nazori, nova čustva polnili so mu dušo. Pričel je uže okušati, boj za obstanek, tedaj . . . no, odškodovale so ga pa zato vsakoletno počitnice, katere je preživel v domačem kraju. Pobožna mati želela je iskreno, da včaka novo mašo, a on ni mogel spolniti ljubim svojim starišem srčne želje. Niso ga preklinjali radi tega, niso ga hoteli siliti k stanu, za kateri mu je nedostajalo poklica; a tudi za drago učenje mu niso mogli pošiljati zadostne podpore, in tako preživel je v stolici marsikako hudo uro. Tolažila ga je pa pri tem vedno misel na njo, ki mu je bila uzor ženstva.

Še višegimnazijec, ob času, ko človek okuša slasti in radosti idealne ljubezni, spoznal je deklico, ki je bivala v mestu pri svojih sorodnikih. Bila je kmetskega rodu, a pridobila si mestno izomiko in naobrazbo. Nepo-

kvarjeno srce in blag značaj sta jo dičila in to storilo je, da so jo ljubili in cenili vsi, s katerimi se je seznanila. Bila je rahlega zdravja in da se okrepča in vtrdi, zaukazal ji je zdravnik mnogo gibanja v prostem, svežem zraku. Tako prihajala je po zimi redoma na drsališče. Bila je še začetnica, in ni si še upala tekati sama po gladkem zrcalu. Tje prihajal je tudi Mahan. Milina Klarininega obličja in vedenja vnela mu je srce s prvo ljubeznijo; želel je, da bi se seznanil z deklico, da bi ji o priliki razodel svoja čutila — ž njo užival srečo ljubezni. Bil je srečen v svoji domišljiji. Brezskrbna mladina ne računi, ne vpošteva, kaj in kako, — ona si domneva, da sedanost ne mine in se ne spreobrne v žalostno bodočnost.

Nekoč pričakovala je Klara zaman prijateljico, ki naj bi jo vodila po ledu. Mahan zapazil je to, osrčil se in se ji ponudil vodnikom. Klara si plašna ni upala odzvati se vabilu, toda spremeljevalka, Klarina teta, bi ne bila rada videla, da nečakinja ne izrabi prilike v potrebno in prijetno razvedrilo. Prigovarjala je torej, naj sprejme ponudbo prijaznega gospoda. Pričetek bil je storjen, seznanila sta se. Spoznala sta se kot ožja rojaka iz sosednih vasij in si imela temveč dopovedati in popraševati. Kmalu bila sta si dobra prijatelja. Sešla sta se še večkrat, vendar občevati nista mogla veliko.

Pomlad prišla je v deželo, sneg je kopnel in cvetje, ki je počelo po-

ganjati iz zemlje, vzbudilo je v tisočih src veselje in radost, ker je oznanjevalo novo življenje. — Našima znančema pomlad ni donesla posebnega veselja. Saj jima je pričelo baš v zimi cveteti najkrasnejše cvetje, jima je tedaj priklila prva ljubezen v srce. In sedaj ni bilo več ugodne prilike, kjer bi se mogla shajati, da ne bi tega opazil in opravljal hudobni svet!

Siloma otresel se je dr. Mahan teh spominov in iskal miru in tolažbe v spanju. —

* * *

Druzega dne obišče ga Klinar. Prišel se je zahvalit za rešitev žene in mu bogato poplačal njegov trud. Rad bi bil zavrnil Mahan nagrado, vendar si ni upal, ker se ni hotel izdati Klinarju. Ta ga prijazno povabi, naj kmalu in večkrat počasti njegovo hišo s svojim obiskom. Zdravnik obljubil mu je, da hoče to o priliki storiti, akopram še ni vedel, naj bi vsprejel povabilo v istini ali ne? Saj ni vedel, živi-li Klara srečna in zadovoljna, — saj ni vedel, kako bi ga vsprejela in kako naj bi se sam vedel. Klinar bil je gotovo srečen v zakonu, nikakor bi mu torej ne smel oropati sreče in provzročiti nesreče. — Kmalu potem sešel se je zopet z župnikom. Župnik bil je skušen mož. Oni razgovor v gostilni razodel mu je, da sta si Klara in Mahan bila prijatelja, da ju je morda celo vezala ljubezen, in ako uže ne to, — da je Mahan ljubil Klaro in je še ni povsem pozabil. Preprečiti je hotel in moral, da bi se zrušila zakonska sloga, in torej iskal prilike, da se snide z zdravnikom. Govor nanesel je ob kratkem na Klinarja. Župnik pohvalil

je moža, kot jednega najbogatejših in najupljivnejših v celi okolici. Opisal je njegov blagi značaj, orisal njegovo družbinsko srečo tako živo in tako zgovorno, da Mahanu ni ostal prikrit namen župnikov.

„In žena? Jeli ona srečna v zakonu? Izobražena v velikem mestu, navajena na tamošnje življenje, ali se je res povsem privadila samoti, tako da nima drugih želja in živi jedino za svojo rodbino?“

„Kolikor so meni razmere znane, in lahko rečem, da jih dobro poznam, ker mi zaupata oba,“ odvrne župnik, „reči moram, da ona živi popolnoma v sreči in zadovoljstvu. Nikakor ne bi mogel trditi, da se je omožila iz ljubezni, dasi ne vem, kje in kako je spoznala Klinarja, in dasi sem prepričan, da je ni zapeljalo njegovo bogastvo. — Ali iz spoštovanja do moža rodila se je s časom iskrena ljubav, in hčerka, ki se jima je rodila, vtrdila in okrepila je to vez. Vzглядnejšega zakona bi težko našli drugje. Mir in jedinstvo vlada v hiši, in gorje njemu, ki bi hotel rušiti to lepo vez!“

Svečano spregovoril je župnik zadnje besede, in odšel. — Mahanu so še dolgo donele: „Gorje njemu, ki bi hotel rušiti to lepo vez.“ — „Ljubil sem jo, in ali ne dokažem najbolj svoje resnične ljubezni s tem, da ji ne motim sedanje sreče?“ — Trdno je sklenil, da on ne bo skušal omajati zakonske sreče. — — — —

Mahan je obiskal Klinarjev dom. Klara bila je doma; presenečil jo je prihod zdravnikov, katerega je kljub vsej spremembi spoznala. Mahan povprašal je po njenem zdravju in iz

razil svoje veselje, da je uprav njemu naklonila usoda srečo, da jo je rešil iz smrtne nevarnosti. V prijateljskem pomenku spominjala sta se sicer še prošlih dnij, spominjala pa tako, kakor se spominjamo z veseljem lepih dogodkov iz prošlosti, ne da bi želeli radi tega zameniti ž njo sedanjost. Klara razodela mu je, da je povsem zadovoljna in srečna.

„Mladostne sanje so minole — bile so lepe sanje — ali sedanjost podaja mi toliko zadovoljnosti, toliko ugodnosti, da bi bila vsaka želja pregrešna. Mož me ljubi in ceni, jaz ceninim in ljubim njega. Hčerka dorašča nama v veselje in radost. Mi živimo sicer priprosto, a skušamo pomagati svojim ubožnim rojakom, in solze veselja in zahvalnosti dráže so mi od blestečih biserov. — Le to me žalosti, da so mi roditelji umrli. Niso se dolgo veselili moje pomoči. Vender bili so srečni in zadovoljni, ker so še doživeli srečo svoje hčere.“

Ko se je povrnil Klinar, povedala mu je ona, da sta uže stara znanca. Poštenega kmeta je to razveselilo, niti najmanje sumnje ni kazal, ker taka ni imela prostora v njegovem srcu. Govorili in pripovedovali so si uže dolgo dolgo časa in sklenili srčno prijateljstvo.

Ko je Klinar napregel, da je odpeljal na večer zdravnika v trg, moral je ta obljubiti, da v kratkem zopet obiše Hruševo.

„Ne bil bi mislil, ko sem se vozil prvič tod, da najdem tako ljube prijatelje“, rekel je Klinarju, ko sta se vozila po cesti proti trgu. „Hvaležen sem Bogu, da me je sem privedel,

ker sem si pridobil tu bogato skušenost.“

„Katero?“ poizveduje Klinar.

„Da mladostne sanje niso vedno podlaga prave in trajne sreče,“ odvrne zdravnik.

* * *

Čez kakega pol leta pomikala se je dolga vrsta voz po cesti iz trga v Hruševo. Bila je svatovščina Mahanova, ki se je po poroki odzval vabilu Klinarjevemu in ga prišel z vsemi svojimi gosti obiskat. Treba je bilo žene zdravniku. Izvolil si je v to pošteno deklico iz trga; in v kratkem praznoval je poroko. Na Hruševem bila je velika slavnostna pojedina prijatelju zdravniku na čast. Vesele pesni vrstile so se z napitnicami; najbolj odobravana bila je ona gospoda župnik, ki je nazdravil novoporočencema „Cenita se in spoštujeta, in to je podlaga prave sreče. Ljubezen, ki hipoma vzgori, ni vedno trajna, veliko bolj ona, ki iz malega plamena vsplapola v velik ogenj. — Ker poznamo zakonca, in vemo vredno ceniti njujin blag značaj, zato smo uverjeni, da bosta uživala pravo neskaljeno srečo v zakonu. Bog ju poživi!“ „Na mnogaja leta“, odmevalo je krog in krog, in veselo so zazveneli kozarci. „Želim si srečo, kakoršno uživa v zakonu prijateljska obitelj Klinarjeva,“ odgovoril je zdravnik, zahvalivši se na napitnici, „srečo, katero pridobiti si bodeva jaz in soproga vedno skušala. Bog pa poživi tudi vso družino, in na trajno in neskaljeno prijateljstvo, ki naj vedno med nami vlada, dvignimo kupice.“ Vnovič zve-

nele so čaše. — Ta želja vresničila v zakonu. Spominja se še včasih mlase je, isto tako kakor župnikova; dostnih let, a ne s poželjenjem, — le doktor Mahan uživa neskajjeno srečo z radostjo kot na prijeten sanj.

Ptici.

Čez tri vodé, čez tri goré
Tja v daljni moj domači svet
Krepak te, ptica, nesí vzlet,
Tjá, kamor vleče me srce.

In tam v dolinici postoj,
Kjer mlinsko se kolo vrti,
Da sliši mlinarjeva hči,
Preglasno pesnico zapoj!

Zapoj tako, zapoj glasno,
Da v tujem svetu ljubček njen
Pošilja jej pozdrav iskren,
Da ljubi jo še zdaj zvesto.

Potem poléti mi nazaj,
Poléti, prosim te srčno,
Da mi poveš, če me tako
Še ljubi verno kot nekđaj!

Sava.

Misel.

Ko z zarjo dan napoči,
Ne veš, kaj sabo ti prinese;
Verjeti pa mi smeš, da mnogo
Do mraka upov ti odnese.

Slavoj.

Vera.

Napisal Mile Boran.

Prolog.

Ivan!

V kratkem odidem, ne vidiva se morda dolgo. Oprosti mi torej, da ti pišem, saj je skoro k slovesu! Morda se Ti bo zdelo dolgočasno, ako zopet budim spomine pozabljene, morda, a duh moj stvarja mi jih tako živo, in prvič tudi spišem zgodovino mlade ljubezni svoje — imej potrpljenje z me-

noj. Storim kolikor možno kratko. Tri leta so uže davno minola — kar sva pohajala isto družbo. Sedel si mi nasproti, pogleda naji srečala sta se večkrat — in takrat pala je prva iskrica ljubezni v moje srcé. Ljubila sem Te. Ti seveda nisi znal tega. Solnčil si se tedaj v žarkih druge ljubavi. Srce mi je krvavelo, ko sem trgala iz srca

svojega Tvojo sliko in Tvoje ime, Ivan. Uvidela sem, da so brezupne želje moje — a prišlo je drugače.

Dan 19. grudna. Mrak se je vlegel na zemljo, družba drsalcev zapustila naju je — ostala sva sama. In prvič tedaj rekel si mi, da me ljubiš. Kako naj opišem srečo svojo? Neizrecno je, kar sem čutila takrat — vender vnanjost moja bila je hladna, a kdo vidi v srce! Prišli so dnevi sreče. Ljubila sva se — menda se nisem motila v Tebi — a jaz bila sem lahko-mišljena, lahkoživa, veliko trpkih ur žil si radi mene. Koliko sem se pokorila! A vedi nikdar Ti nisem bila nezvesta v srci — nikdar.

Nekoč, bil je 19. rožnik — poljubil si me. Oh, Tvoj poljub, Tvoj žarni poljub!

Prišlo je poletje — odšel si na deželo.

Prejela sem list Tvoj — odgovorila nisem.

Videla sva se še jednič po počitnicah in — ločili so naju. Rekel si, da se Tvoje srce ne bode spremenilo. Ti ne veš, kako so me Te besede razveselile. Ti me ne zabiš! — A zabil si me ...

Zadnjič si mi rekel da me ljubiš; bilo je to v Tihem dolu. In potem? Niti jednega poročila o Tebi — niti jedne tolažine besede nisem dobila. A ljubila sem Te še vedno.

Seznanila sem se z onim — o ljubezni ni bilo govora mej nama. Upala sem v Te. In potem osodepolni dan zame: 26. vinotok. Ti se ga ne spominjaš morda, a meni ostane nepozabljiv. Bil je ples tedaj ... a Ti nisi prišel po me; z vsemi si plesal,

mene za Te ni bilo. Tedaj ugonobil si zadnje nadeje moje — a ljubezni moje ne. To Ti priča lahko pomnik moj. A čemu budim spomine? Tako bilo je v preteklosti!

In sedaj?

Razmere moje znane so Ti. Znano Ti je tudi, da jaz teh vezij brez vzroka pretrgati ne smem. Vezana sem z besedo, s prisego — jaz je prelomiti ne smem. Kdaj mi je možno to storiti — veš ... končam. — Veš vse. Delala bodem — delaj i Ti.

Odideš — a brez slovesa oditi ne smeš. Morda se bodeš zadnjič poslovil od mene, kdo ve kaj bode s Teboj v zapeljivem hrupu velikomestnega življenja ...

Ako sem Te kedaj razžalila, odpusti mi! Jaz Ti nimam ničesar očitati. Pozabila sem. Ako mi moreš, piši mi! Grešila sem — grešil si i Ti. Pokorila sem se dovolj. Sežgala sem bele liste Tvoje, najdražje spomine — bila mi je strašna pokora.

Tvoja

Vera.

* * *

Dolgo se uže nisva videla — in kedar sva se, pozdravila sva se oblično prijazno, mrzlo — nihče bi ne bil spoznal, da sva si bila kedaj boljša, recimo, da sva se ljubila.

Tako je bilo navadno ... le redko kdaj prigodilo se je, da me je uzrla z dolgim vprašajočim pogledom, potem pa zopet — kot navadno — odšla mimo mene ... in jaz mimo nje.

Kar je bilo nekdam me nama, vtonilo je v pozablosti, pokojpal sem

misli „visokoleteče“ in živel v navadni — neromantiški, rejalni sedanjosti.

In kako ne? Saj je bilo davno znano, da je zaročena z onim dolgim suhim človekom, ki je vedno nosil svojega krojača najnovejše stvore v šetališča na razstavo.

Ljudje so tako govorili in verjel sem jim. Nerad sem ga videl s početka, ko so bili spomini še mlajši: a pozabljeno je bilo to, zanimala me ni njena zaveza kar nič, ona tudi ne.

Res, one dni bil sem še dijak na domačem vseučilišči, mlad, kakor je bila tudi najina ljubezen. Videla je njega, ki so ga klicali viteza, rekali, da je bogat; jaz sem bil le v nadeji, da kdaj podedujem kaj po stricu — bila je možnost, da se tam kmalu omoži, tu pa dolga doba čakanja; naravno sem torej izvajal posledico, da me je pozabila.

*Kaj srce in glas notranji . . . !

Poln je žep in polna — skleda!

* * *

Tako doslej!

Ko pa sem držal njen beli list v roci, ko sem zopet po dolgem videl njene ljubke, a vender odločne poteze — tedaj spoznal sem, da vse čustvo do nje v srcu mojem ni ugasnilo. Narobe, le spalo je, na skrivnem telo,

da je sedaj tem močnejše vzplalo, ko je je beli list nastlal.

Sedaj vsplamtela mi je stara ljubav, a mnogo močnejše, zavednejše. Sedaj nisem bil več oni mladič, ki se je dal pregovoriti k in od ljubezni, in ki je ljubil, samo le, da je ljubil.

Spoznal sem, da sem v njenej oblasti in živo stopila mi je ona pred duh, živo najina preteklost. Spominjal sem se dražestnega bitja, v katerega družini sem preživel toliko srečnih ur.

Čudom sem se čudil, kako da nisem prej vpoznal njene neprenehne ljubavi, kako, da sem mogel z inimi zaslepljeno trobiti v jeden rog in to proti — njej.

Vražji ljudski glas — in oni vitezič-plemič. Vender, kaj je z njim — saj se vsi pač ne morejo motiti in — ga ni li imenovala v svojem poročilu — onega?

V hipu vedel sem, da je zavezana, a v istem hipu porodila se mi je misel, da ji spolnim željo, jo rešim žalostnega, neznatnega glupca. Tedaj menil sem, da vem, kaj mi je storiti.

Oj, kako bi ga strl, da mi je blizu!
„Vera, rešim te!“

* * *

(Dalje prihodnjič.)

V zahvalo nisem dal ti sreče . . .

Iz tvojih rok, iz tvojega objema

Drvil sem v svet, v neznanе zemlje tuje,

Kjer tok v življenja vibri divji hrupje,

Nikdar miru, nikdar prestanka nema.

Ločitev težka bila je obema,

Saj v boli silni duša mi vzdihuje,

Trepeče srce tvoje vedno huje

In dvonov teža bitje ti prevzema.

Te danes vidim tvoje lice blede,
Oko v solzah britkostnih se topeče,
Ko zadnjo govorila sva besedo.

Ljubila zvesto si me in goreče,
Nosila radost si z menoj in bedo —
V zahvalo nisem dal ti trajne sreče.

Josephus.

Slovenski narod in velike šole.

Donesek k našemu časovnemu vprašanju.

(Piše J. Vencajz. — Dalje.)

VI.

Potrebo našo smo odkrili, pokazali današnjo nedostatnost, sedaj pa hočemo razpravljati o našem položeni v letu 1900, katero nam služi tudi tukaj kot normalno leto: saj pred njim na osnovo vseučilišča niti misliti ne moremo in vsaj teh 8 let imamo še časa, da se pripravimo nanje!?

V koliko se nam je zanesti na bodočnost, pokaže nam pač najbolje bližnja prošlost. Radi tega prilagamo v nadaljnem vsem primeram in razmotrivanjem statistične podatke iz l. 1880, 1884, 1888 in 1892. Razvoj tega zadnjega 12-letja je bil v nas miren, počasen, trezen; prilično jednak boče tudi v najbližnji bodočnosti, zato se tembolj zanašamo na istinitost proračunjenih števil.

V tej ravno prošli dobi razvijal se je naš narod dostatno, akopram le korak za korakom: najlepši dokaz v to nam podajajo zmerno-rastoči naraščaj po velikih in srednjih šolah, ki nas napolnjuje z opravičeno nado, da boče uže v početku 20. stoletja naš narod zadoščal vsem zahtevam časa.

Na vseučiliščih poučevalo se je v posvet. fakultah

	l. 1880,	1884,	1888,	1892
na Dunaji z. t.	86	94	107	114
l. t.	76	83	98	102
v Gradci z. t.	53	64	74	82
l. t.	47	58	65	73
skupno z. t.	139	158	181	196

Slovencev*).

Na tehnikah

na Dunaji .	14	11	8	10
v Gradci . .	6	4	3	4
skupno . .	20	15	11	14

Slovencev*).

V bogoslov-

nicah . . .	110	145	199	265
Po ostalih vel. šolah . .	4	3	5	6

Slovencev*).

Skupno*) . . 273 311 494 481.
V sorazmerji z ostalimi narodnostimi pa bi morali imeti 602 vseučiliščnikov, 68 tehnikov, 119 bogoslovcev in 35 ostalih akademikov. To nam kaže nedostatek 406 vseučiliščnikov, 54 tehnikov in 29 drugih akademikov, a preobilje 146 bogoslovcev.

Če bi v istem razmerji rastle število naših velikošolcev, kot doslej, imeli bi l. 1900. le 246 vseučiliščnikov, 18 tehnikov, 9 drugih akademikov in

*) Tu ni všteti onih Slovencev, ki so raztreseni po nekaterih drugih učiliščih.

— celih 466 bogoslovcev. Skupno bi bilo torej 739 velikošolcev; to je število, katero še malce presega ono tedaj potrebnih 706 in se bode izvestno doseglo. Isto tako gotovo pa je, da razmerje mej posameznimi skupinami ne bo ostalo isto, marveč se bode prevrglo razmerje v prid posvetnim ukom, ker bodo duhovska semenišča prenapolnjena.

No, vsa ta razmotrivanja so jako problematična, če jim ne damo boljše in gotovejše podlage v srednješolski

statistiki. S številom srednješolcev raste razmerno tudi ono velikošolcev. Seveda je ta naraščaj časih manjši, časih veči in se ravna poleg gmotnega upliva mnogič po pritisku naučnih oblastij v obliki znanih odlokov iz pisarnice ministrov.

Zaslej je število naših srednješolcev konstantno rastlo; v nekterih krajinah so pač nasprotni uplivi sosebno v l. 1888. zamorili močnejše gibanje, a krepki narod prebil je tudi to.

(Dalje prihodnjič.)

Glasnik.

Naše srednješolstvo v preminolem letu ni znatno napredovalo, nasprotno po nekodi je celo na nedoumen način nazadovalo, in to ravno ob mejah, kjer bi bilo vzmoženje slovenskega dijaštva toli potrebno. Nikakor ne dvomimo, da se je v istini število našega dijaštva pomnožilo, le razmere, v katerih živimo dovajajo tam, in to sosebno na realkah, nerazmerno večje število našincev nemškemu narodu v žrelo.

Žalost nas navdaja, ko konstatujemo istinitost te nevesele prikazni, kajti v tem oziru se kaže delo zastopnikov slovenskega naroda na Dunaji popolno brezvspešnim: dokler ne skrbimo za zasiguranje naraščaja, bati se nam je vedno za narod in njegov razvoj in zastopniki, ki te svoje proklete dolžnosti ne storè, položè naj raje svoje mandate in se zahvalijo narodu za veliko zaupanje in potrpežljivost.

V preminolem letu pohajalo je „slovenske“ gimnazije v

Ljubljani I.	mej 620	dijaki 490	Slov.;
„ II.	357	357	„
Rudolfovem	197	189	„
Kočevji	96	10	„
Celji	377	242	„
Mariboru	336	215	„
Ptujji*)	—	—	„
Št. Pavlu	166	22	„

Celovcu	413	59	„
Beljaku	184	20	„
Gorici	408	176	„
Trstu	365	76	„
Kopru*)	—	—	„
Pulji	91	12	„

Torej mej dijaki Slov.

V vsem je bilo slovenskih gimnazijcev, kakor bi pokazalo gotovo zasebno številjenje, če vračunamo slovenske gimnazijce v „diaspori“, 2000.

Istotako je pohajalo „slovenske“ rejalko v			
Ljubljani	mej 346	dijaki 156	Slov.
Mariboru	185	9	„
Celovcu*)	—	—	„
Gorici	285	46	„
Trstu*)	—	—	„
Pulji*)	—	—	„
torej je	mej	dijaki	Slov.

Ker so pa te številke deloma do cela nezanesljive moremo primerno vračunati nad 300 slovenskih rejalecev.

In končno je bilo na slov. učiteljskih v			
Ljubljani m.	mej 82	dijaki 78	Slov.
„ ž.	91	75	„
Mariboru ž.*)	—	—	„
Celovcu m.	119	20	„
Gorici ž.*)	—	—	„

*) Ker nismo mogli poizvedeti zanesljivega števila, opustili smo naznanilo in je popolnoma v bodočih številkah. Pis.

Kopru m.*) . . . mej — dijaki — Slov.
torej mej dijaki Slov.
in Slovenk ali v okroglem številu 250 slo-
venskih učiteljiščnikov.

Število vseh vrst srednješolcev se od
lani, kakor je videti ni skoro nič spremenilo
in to ker je znano, da neki krogi na Dunaji
ne hote, da bi se vzmožilo iz strahu pred
nami. —

„V kolikor se tiče narodne posesti v
okrožji šolstva, zasigura vlada v tem delu
svojega programa vsakemu narodu ono, kar
ima.“ — Tako se je izjavil letos minister —
in naši poslanci so mu glasovali za budget.
Pa ta izpoved je bila menda vendar dovolj
jasna! —

Vse druge narodnosti zahtevajo, silijo,
žugajo — in končno res dobé par drobtinic.
Slovenci pa čakajo, da jim vržejo tam na
Dunaji kar sami od sebe v naročje kupe
„koncesij“ — ali pa tudi ne?

Kar imamo, priborili smo si težko in
znana resnica je, da smo stali vedno na
boljem, kakor so bili naši poslanci v opo-
ziciji: tam so nas vsaj vpoštevali, sedaj se
pa niti ne zmenijo za nas in naše „po-
božne želje“. S—n.

Vestnik.

Na občnem zboru slov. fer. društva
„Save“ dne 13. avgusta v Kranji je bil iz-
voljen predsednikom: cand. jur. Vladimir
Ravnihar, tajnikom, stud. med. Fran Go-
vekar, blagajnikom stud. techn. Fran Mazi,
njijinihima namestnikoma abit. Mulaček in
abit. Arhar. Podpredsednikoma cand. jur.
St. Kogej in cand. med. An. Gregorec.
Upravnikom: stud. phil. Poljanec, stud.
phil. Iv. Žmavc, stud. jur. Zwitter, cand.
med. Iv. Oražen, stud. techn. Iv. Omrza,
stud. jur. Iv. Vrtačnik, stud. med. Fr.
Šabec, stud. jur. Iv. Tomec, stud. jur. R.
Gruntar in cand. jur. Iv. Prevec. Pre-
glednika sta: cand. jur. Janko Vencajz in
cand. med. Demeter Bleiweis-Trsteniški.
Izvirno poročilo po zapisniku odborovem
prinesemo prihodnjič. —

Sloven. hrvatski veselici abiturijentov
v Ljubljani in Zagrebu. — Ideja vzajemnosti

in celokupnosti čim dalje bolj prešinja naše
dijaštvo. Po dolgi dobi srednješolskih ukov
shajajo se v stolici slovenski uže nekaj let
sem odhodniki iz vseh sloven. pokrajin, ka-
terim se pridružavajo še vrli Hrvatje, da
se seznanijo in navdušujejo na razstanku
pred odhodom mej tuji svet še jedenkrat
skupno za vse lepo in koristno, za blagor
in prospeh domovinski. Marsikteri ideja-
lizma prekipevajoči načrti vzniknejo ob
tacih prilikah mladeniškim srcem, ki se
bodo v poznejši, skušenj polni dobi obleteli
vsega fantastičnega nakita, a vsikdar ostane
vsaj nekaj neoskrunjenega jedra: ljubav do
rodne zemlje in požrtvovalna delavnost za
narod svoj. Tudi v najzrelejšo dobo trezne
možatosti sveti še vedno iz dalje nalik
morska zvezda, krasen spomin na uzorov
bogato mladost, ki varuje Slovence, da se
ne potopi in valove sebičnosti in koristolov-
stva. — Z odobravanjem je zato poročala
„Vesna“ vselej o abiturijentskih sestankih
bodisi gimnazijcev in rejalcev, bodisi učiteljiš-
čnikov, ki so se vršili vedno z najlep-
šimi moralnimi vspehi.

II. Veselica hrv. in slov. gimnazijskih
abiturijentov se je vršila v Zagrebu dne 4.
in 5. avg. t. l. — Doslej so se prirejale gim-
nazijske abiturijentske veselice le v Ljub-
ljani, kamor so prihajali vsako leto tudi
Hrvati. Kaj srečna je bila torej misel, da
krenejo letos Slovence v kraljevi Zagreb. Da
se je ta sklep takó lepo izvršil, je zasluga
jedina le osrednjega odbora ljubljanskega,
oziroma delavnega člana g. Mulačka.

Vdeležencey iz Ljubljane je bilo le 22,
po poti pridružilo se jih je še toliko, da je
bilo sloven. abiturijentov 33. Zastopane so
bile skoro vse gimnazije slovenske zemlje.
Začuden pa smo vendar le vprašali, kje je
srednješolska „inteligencija“? — Marsikaj
bi bilo tu spregovoriti, pa saj bode njihovo
„kavalirsko“ rodoljubje itak pokazala bo-
dočnost.

Sprejem na kolodvoru je bil tako pri-
srčen, da se tacega nismo nadejali. Bili smo
uprav presenečeni! Došlo je mnogo občin-
stva, mej njimi tudi g. V. Amruš, velik
del gimn. dijakov in vsi abiturijentje, ki so
nas navdušeno pozdravili. V imenu Hrvatov

navgovoril nas je abit. g. Polić; odzdravil mu je abit. g. Wester. Ko so se polegli viharni klici, odšli smo paroma v mesto. Pot nas je vedla najprej v vseučilišče, kjer nas je akad. društvo „Zastava“ jako iskreno vsprejelo. Mesto odsotnega predsednika pozdravil nas je g. Boranič, odzdravil mu je abit. g. Wester. Posebno navdušeno je pa govoril znani pravnik g. Radić, češ. da so nam sicer prepovedali nazdravljati slovanski vzajemnosti, a baš kljub temu se hočemo tem bolj spoznati. Zapeli smo nato skupno najprej „Liepa naša domovina“, potem pa „Naprej“. Ko smo si ogledali krasno vseučilišče, odšli smo na stanovanja, ktera smo dobili v grško-katoliškem semenišči. Zatem nas je pogostil g. abit. L. Mazzura z „doručakom“ na domačem vrtu. Za to uprav slovansko gostoljubnost se mu je zahvalil zopet abit. g. Wester. Okrepčani smo se odpeljali na Mirogoj, na grobove hrvatskih preporoditeljev. I Hrvati i Slovenci položili smo venec z narodnimi trakovi in napisi „Geniju bratske sloge zagrebački abiturijentje“ in „Iz naroda za národ“ na grob St. Vraza. Prvi je govoril Hrvat abit. g. Polić, drugi slov. abit. g. Sušnik. Oba sta slavila Vraza kot pesnika in moža, ki je najlepše združil ljubezen mej Hrvati in Slovenci. — Ogledali smo si še grobove Draškovića, Preradovića in Šenoa, kjer je spregovoril končno še Hrvat g. Pilar. Vrnili smo se nató v mesto in si ogledali mej potom katedralo ter odšli na „streljano“, kjer se je vršil banket in se vrstile navdušene napitnice na Slovence, Hrvate, navzočne abit. iz Dubrovnika, hrvatsko-slovensko pobratimstvo itd. Banketa se je vdeležil tudi slov. skladatelj Vilhar. Po banketu smo se peljali v 20 dvoupregah po najlepših ulicah Zagreba. Na Zrinjskem trgu smo izstopili ter šetali po drevoredu. Občinstvo nas je prijazno pozdravljalo; kar nas pa je najbolj veselilo, je bilo to, da smo slišali tudi najelegantnejšo gospodo govoriti „hrvatski“. —

Zvečer ob 8. uri je bil na streljani kometers. Izmej odličnega občinstva imenujem naj dr. Frank-a, dr. Ružić-a, E. Kamičić-a, dr. Šrepel-a, dr. Tresić-a, dr.

Harambašić-a, dr. Amruš-a pa Slovence prof. Marn-a in dr. Celestin-a. Izmej akad. društev bila so zastopana „Zvonimir“, „Hrvatska“, „Triglav“-a je zastopal stud. phil. Žmavc in „Savo“ stud. jur. Vrtačnik. Pevalo je društvo „Sloga“, godbo pa je pod vodstvom znanega glasbenika Eisenhutha preskrbevalo ognjegasno društvo. Poleg tega so udarjali tamburaši akad. društva „Zastave“. G. Polić bil je proglašen stoloravnatelj, ki je prozdravil vse prisotne, zlasti pa Slovence in Dubrovničane. Precej za njim se je oglašil k besedi Slovenec abit. g. Lampè. „Teško se je“ — rekel je — „ločiti od svojega doma, toda nam, slov. abiturijentom, ni bilo težko zapustiti slovensko zemljo, ker smo vedeli, da gremo v poset k bratom Hrvatom, ki ljubijo nas in ktere ljubimo i mi. Srečni smo sedaj, ko bivamo mej Vami, bratje; kedar se bodemo ločili, bomo pustili pri Vas svoje srcé. Hrvatje in Slovenci so si bratje po uzorih, po zgodovini in krvi. To so često pokazali na bojnih poljih, ko so se skupno borili za isto sveto stvar, za krst častni in svobodo zlato. Nazdravljam torej drugi domovini Slovencev, svobodni in tudi zjedinjeni Hrvatski!“ —

Te besede odobravalii so Hrvati z viharnimi klici: „Živeli Slovenci!“ in „Živela Slovenija!“ godba pa je zasvirala „Liepa naša domovina“, ktero smo stoje in odkriti poslušali in peli. — Nató je nazdravil abit. g. Domjanić slovenski domovini. Slavil je krasote naše zemlje, vrline Slovencev, omenjal je njihove muke in težnje za obstanek in napredek proti tujemu navalu. Slovenci so se vsikdar v boju za svojo domovino združili s Hrvati ter premagali skupno. Najlepši vzgled hrvatsko-slovenskega jedinstva je St. Vraz. Delati moramo i mi na tó, da se še bolj združimo. Napije krasni prihodnosti svobodne in združene Slovenije. — Zopet je sledilo urnebesno ploskanje, godba je pa zasvirala „Naprej“. Navdušenje pa je priklopelo do vrhunca, ko je spregovoril pravnik g. Radić; njegove besede so segle vsakomu globoko v srcé. „Vsak Hrvat mora imeti tri idejale! Prvič moraš svobodno in počšteno živeti, da lahko pogledaš vsakomu

svobodno v oči. To je sicer težko, ali ravno radi tega je to velika krepost. — Drugi idejal je svobodna obitelj, in za njo mora vsak pravi Hrvat težiti. Oni ni dober oče, ki pravi svojemu sinu: „Glej, da dobiš le škorjico kruha!“ — ampak oni, ki pravi: „Delaj in trudi se za svojo domovino, zakaj egojizem je gnjusen!“ — Ako bodo Hrvatje dosegli ta dva idejala, potem se jim boče izpolnil sam tudi tretji: svoboda in zjedinjenje hrvatske domovine. — Govor ta je nepopisno raznel vse občinstvo. Peveci so zapeli krasno Vilharjevo skladbo „Slovenec in Hrvat“, godba pa je zasvirala „Ej banovci“. Pisatelj dr. Tresič je za tem govoril o dolžnostih slovan. akademikov. Na vseučiliščih je veliko svobode; ktero pa je treba prav razumeti. Svobodno je samó — delati! — Vsak vseučiliščnik mora delati na književnem ali na političnem polji; uže to je znamenje nevarne mlačnosti, če ni član nobenega akad. društva. — Slovenski in hrvatski visokošolci morajo delati vedno in povsod v slogi! Prazna je misel, ako se pravi, da hočemo Slovence pohrvatiti. Če reče kdo Slovencu: „Ti si planinski Hrvat“, odgovôri mu ta: „A ti si dolinski Slovenec!“ — V Ljubezni moramo delati vzajemno za jasnejšo bodočnost naših domovin.“ Kakor prejšnji govori, bile so vsprejete navdušeno tudi te besede. Prvi so zapeli: „Jadransko morje“, tamburaši pa so udarjali pesen: „Glasna jasna“. Triglavan g. Žmave, kateri je svojim simpatično-krepkim glasom občinstvu posebno ugajal, je rekel, da je treba pravemu rodoljubi samó delati in ne le kričati. Z vpitjem narodi ne postanejo veliki, ampak z vstrajnim delom in trudom. Slovencev je sicer malo, zato jim treba biti tembolj žilavi; bratje Hrvati pa so in bodo izvestno vsikdar pripravljani podpirati Slovence. Nazdravlja tedaj vzajemnosti Slovanov, zlasti pa pobratimstvu Hrvatov in Slovencev. — Ko je nató abit. g. Lampé nazdravil dr. Starčeviću in vladiki Strossmajerju, svoje zdravice še končati ni mogel, ker so ga Hrvatje dvignili na ramena ter nosili po vrtu. Zatem je predlagal abit. g. Wester, da se brzojavno pozdravita dr. Starčević in biskup Strossmajer; abit.

dubrovniške gimnazije g. Fabrio pa je navsetoval, da se istotako pozdravita brzojavno prvaka Slovencev: dr. Tavčar in Iv. Hribar. Oba predloga sta bila z odobravanjem vsprejeta in takoj izvršena. — Biskupu Strossmajeru. Rogatec. Slaveči bratsko zjedinjenje pozdravljamo prevzvišenega mecena milega naroda hrvatskega in širitelja slovan. prosvete z navdušenim živio! — Abiturijentje sloven. hrvatski.

Dr. Ante Starčević. Sisak. — Vodniku naroda hrvatskega kličemo gromoviti živio v bratskem objetji združeni abiturijentje sloven. hrvatski. —

G. Ivanu Hribarju. Ljubljana. — Neustrašljivemu borcu za prava narodna gromovito povladjaju združeni abit. hrvat. slovenski.

Dr. Iv. Tavčar. Ljubljana. Najodločnjemu poborniku za svetinje sloven. naroda žele sto sjajniji uspeh združeni abit. Hrvat. slovenski.

Komers je bil ob 11¹/₄ uri končan. Zaključil ga je g. Polić. Za „družbo sv. Cirila in Metoda“ v Istri se je nabralo do 200 kron. — Sledečega dne smo si po zajuterku na streljani ogledali vse mesto, osobito krasno Strossmajerjevo akademijo, muzej in galerijo slik. Pri skupnem obedu prebrale so se došle brzojavke, ki so vzbudile občno navdušenje in veselje. Na Radičev predlog smo tudi sklenili sledeči resoluciji: „Nihče prisotnikov ne občuje nemški z Nemci, ki znajo slovenski, ali pa se nočejo učiti sloven. jezika. — Vsak abiturijent bodi član „Hrvat. — ali Slov. Matice!“

Po obedu smo se odpeljali s tramwayem v divni Maksimir, kjer smo se mej tamburanjem, petjem, govori in plesom prav izborno razveseljevali. Zvečer smo se sešli še končno v Grand-hotelu, kjer smo se prav prisrčno in bratovsko poslovili do svidenja na drugo leto. —

Tako smo torej preživeli v hrvatski stolici dva dneva, ki nam ne izgineta nikdar iz spomina. — Ideja vzajemnosti in bratske ljubavi nas je takrat združila; naj nam bode ista tudi verna voditeljica v bodočem življenju za sloven. narod! —

II. shod sloven. učiteljskih odhodnikov v Ljubljani, katerim so se pridružile letos prvič še zavedne gpc. učiteljsčnice iz Ljubljane in Gorice in h kateremu so prihili tudi učiteljsčniki iz Maribora, Kopra in Zagreba, se more častno pridružiti lanskemu prvemu; gledé izbranosti občinstva, množice elegantno ženstvo in gledé ukusno sestavljenega vspeveda pa ga celó nadkriljuje. To treba tem pohvalnejše omenjati, ker sta proti tej veselici katehet, Mahničanec K. in znani nem. zagrizenec L., — ki sta menda pozabila, da niso odhodniki več v njujini oblasti, — kar najstrastnejše agitovala in vporabljala sešobno napram gospicam vsa mogoča ostrašujoča je sredstva. Vender ženski odbor, na čelu mu gpc. Olga Gasperin in gpc. Minka Vasič, se ni vdal niti najhujšim grožnjam, marveč je priredil s pomočjo osr. možkega odbora, načelnika gg. Busbach in Rosenstein, slavnost pod pokroviteljstvom milostive gospe dr. Tavčar-jeve, ki se je vršila tako-le.

Po dovršenem sviranji voj. godbe ouverture iz opere „Teharski plemiči“ je govoril g. Šabec z občutkom krasen prolog znanega slovenskega pesnika. Najnovejša kantata A. Nedveda: „Na razstanku“ je jedno dovršenjših del sloven. glasb. slovstva. Mogočen utis je napravila kantata; posebno so prijali krasni samospevi, ktere sta pela burno pozdravljana operna pevca: Noll in Pavšek. Čustva polni samospev „Domovini in ljubavi“ (zl. Iv. pl. Zajc) prevela je gpc. abit. Franjica Vrhunc kar najizbornejše. Glas te gospice, bodoče dunajske konservatoristnje, je toli mil in razsežen, da častitamo vrli pevki na najlepši bodočnosti. Gpc. Vrhunc je morala dodati še jedno Grbičevih milotink. Na glasovirju jo je spremljevala gpc. Jakobina Tomec, ki je krasnoslovlila tudi Stritarjevo: „Sreča, poezija in Preširen.“ Dvořakov „Koncert“ za gosli s spremljevanjem glasovirja proizvajala sta prav dovršeno g. Svoimir Serajnik in gpc. Roza Hřibal. G. Serajnik je igral še neko lastno izvorno improvizacijo narodne „Kje so moje rožice?“ — Končna točka je bila Stegnarjev novi mešani zbor z žen. četverospovom „Dneva nam

pripelji žar,“ ki je res lepa kompozicija, polna čara in milobe, ter se je morala ponavljati. — Mej prosto zabavo se je razvil navzlic uprav tropični soparici zelo animovan ples. Lepih plesalk je bil velik izbor, takisto ni nedostajalo neumornih plesalcev, mej katerimi je bilo lepo število „Savanov“, „Slovenijanov“ in „Iirijanov“ z društv. znakovi. Drugo in tretjo četvorko je priredil z znano spretnostjo g. cand. jur. Bož. Vođušek. — K veselici je došlo mnogo brzozak.

Dunaj: Za prosveto narodovo združimo se vsi stanovi! — Klub sloven. tehnikov.

Dunaj: Zavednemu sloven. učiteljstvu, vrlim pionirjem narodne probuje — krepki živio! — V. Maurer, dolenski upravnik „Save“.

Zagreb: K sastanku sloven. i hrvat. abiturijentica i abiturijenata kličemo gromko: Živela hrvat. sloven. vzajemnost! — Abiturijenti gimnazije zagrebačke.

Koper: Želimo Vam, sestre in bratje, srečen uspeh! Bog in narod! Abiturijenta.

Krško: Vrlim sloven. odhodnicam, bodočim buditeljicam narodne ideje, kliče žal odsotna a v duhu navzoča: Slava! — Lapajnejeva Minka.

Litija: Kdor ima šolo, tega je bodočnost! Naprednemu učiteljskemu naraščaju pozdrav! — Rodoljubka in rodoljuba.

Tolmin: Vrlim vzajemnim abiturijentinjam in abiturijentom žele najsjajnejši izid nocojšnega slavlja — Rudolf in Ferdo Jelinčič, Sattler.

Toplice: Združenim koleginjam in kolegom pristrčni nazdar! Živio! — Naprednjak — učitelj.

Idrija: Naloga Vaša sveta je, žrtvujte zanjo vse moči, sovragov bati se nikar! — Božičeva Amalija.

Idrija: Bojujta se neumorno za prospeh narodov sloven. učitelj in učiteljica! — Zupančič.

Idrija: Živeli temelji narodne prosvete! Vziviljajte v mladini Cirilo-Methodijsko tradicijo in zavedno odločnost! — Pravnik Kogej. Došlo je še nekaj pozdravilnih pisem in čestitk, iz katerih naj omenim le pesniške poslanice g. E. Gangla. — — r —

Iz ljubljanskih dijaških krogov. — Izv. dopis. — Krokali so malo, dobre volje vra-

čali so se domov. Nek vročekrven stražnik jih je obustavil, nato neznamen prepir, kakoršnih sto in sto vsak mesec povsod. In konec? Preiskava, državno pravdnništvo, sodišče! — Tako daleč jo tirajo naši domači Nemci . . . in to je seveda v njih očeh vse prav, vse dobro. Toda: fiat applicatio! Kaj pa tisti trije Kočevci, ki so isto storili? Kaj? He! slišite! Pišite hitro brzojavko v Novo Prešo na Dunaj in v Tagespošto v Gradec. To se bo prav prilegalo! A pride uže še dan: Hodie mihi, cras tibi! Dobro pomnite tedaj! —

Naš policijski mestni urad je storil povsem pravilno, ker je karal njihovo početje in izročil dijake v nadaljni postopek njihovej disciplinarni oblasti. Instanca: deželni svet sam, uzadovoljil se je z disciplinarno kaznijo. Toda oblastva obračajo, vsemogočni Nemci v Avstriji pa obrnejo. Dopisi po njihovih nesramnih listih niso mirovali, dokler ni kompetentna politična deželna oblast namignila državnemu pravdništvu. Nalog pravdnikov bo pravično in trezno sestaviti obtožbo, nalog zagovornikov pojasniti razmerje, a oni sodnikov pravično razsoditi in milostno vpoštevati posebne okoliščine. —

Česki bogoslovci sklicali so dne 21. julija shod vseslovanskih dijaških skupin v Olomuc, ki naj bi pretresal idejo cirilo-metodijske cerkve. Vabila v to so došla vsem avstrijskim akad. društvom, ki so se večinoma odzvala temu klicu. Slava bogoslovcem, pravim sinovom svojega naroda! — Tužni naš narod slovenski bi takega pojava pač niti nadejati se ne mogel sè strani velike večine svojih bogoslovcev . . .

Veliko šolo v Sredci pomnožili bodo na jesen t. l. še v medicinsko fakulteto. Tedaj bode štelo prvo to bolgarsko učilišče štiri fakulte, namreč: modroslovsko-naravoznansko, modroslovsko-zgodovinoznansko, pravniško in medicinsko. Bolgarska vlada je poklicala iz dunajskega vseučilišča prof. dr. Neusser-ja, ki je bil zdravnik kneza Ferdinanda in je kot učenjak na najboljšem glasu, da uredi najpotrebnejše za novo učilišče. — Doslej je obstajalo le neko niže vojaško učilišče, v katerem so se proučevali

tamošnji vojaški ranocelniki. Bodoča fakulta sicer res ne bo stala na mnogo višem stališču, a narodu je z njim zagotovljeno, da si pridobi v kratkem kolikor toliko večjih zdravnikov domačinov po vsej deželi.

Vsesokolska slavnost završila je svoj nalog v najpopolnejšem smislu: Organizacija je slovenskemu sokolstvu zagotovljena. — Na shodu bili so zastopani Sokoli iz Ljubljane, Celja, Mozirja, Gorice, Rudolfovega, Prvačine, Trsta in Zagorja ob Savi. Sklenilo se je, da se užitvori „zaveza slovenskih sokolskih društev“, da se naroči našemu sokolstvu najbliže stoječi strokovni časnik in skrbi za vestna poročila, da se sistematično pregledujejo Sokoli, da se prirejajo vsakoletne zvezne telovadbe in ustanove po možnosti še Sokola „Murski“, „Dravski“, nadalje Sokoli v Brežicah, Idriji, Kamniku, Kranji, Ljutomeru, Metliki, Pazinu, Postojini, Pulju, Slov. Bistrici in končno na Koroškem. Tudi naj se pripravlja po mogočnosti zveza s hrvatskimi. Sokoli uvedo enakost v društveni opravi in jednoten vežbalnik. — Danes je mej Slovenci 9 društev z 927 (376 izvršujočimi) člani, mej Čehi pa 279 društev v 15 župah z 28.743 (9.887 izvršujočimi) člani. Sorazmerno s poslednjimi bi torej morali imeti Slovenci 55 društev v 3 župah s 5740 (1973 izvršujočimi) člani. — Narodnega dela na tem polju ne primankuje in naš klic bodi: „Na delo!“

Družba sv. Cirila in Metoda obhajala je na sv. Ane dan svoj IX. občni zbor v Sežani. Število njenih podružnic se je pomnožilo od 105 na 123, in družba šteje sedaj okolo 12000 članov. Čistih ženskih podružnic je mej njimi 23, članov mej zavednimi našimi ženami in dekleti pa nad 3000. — Dohodki so iznašali 15.962 gl. 80 kr., stroški 13.258 gl. 9 kr.; čistega premoženja pa ima družba sedaj 14.697 gl. 47. Mej dohodki je vračunanih nad 3300 prvih kron, katere je nabral „Slov. Narod“, mej tem, ko je „Slovenec“ nabiral za „katoliški sklad“.

Pedagogičsko društvo je vprašanje o ustanovitvi zasebnega slov. učiteljskega na Krškem razmotrivalo zopet v zadnjem občnem zboru, kjer je odbor poročal, da so doslejšnji koraki, kakor pri družbi sv. Cirila

in Metoda, tako pri deželnem odboru še nevspešni bili. — Tudi je ukrenil obči zbor, da ne kaže nabirati doneskov za „učiteljski dom“, ker bi bilo v sedanjih razmerah nemožno nabirati dovoljne svote, s katero bi se obistinili nameni slovenskega učiteljstva.

Trgovinska šola v Ljubljani sestojča iz trirazredne gremijalne šole, pripravljalnega tečaja in zasebne srednje trgovinske šole štela je koncem minolega leta 229 učencev. Mej njimi je bilo 76 Slovencev, 65 Nemcev, 37 Srbov, 26 Italijanov, 19 Hrvatov, 3 Grki, 2 Ogra in 1 Španec. Slovanov je bilo torej 132 ali 57,5%. — Poučevalo je 20 učiteljev. Programi pa so bili tiskani v nemškem italijanskem, hrvatskem in srbskem, ne pa v slovenskem jeziku, akopram je bilo Slovencev 33%. — To je pač upliv vodstva Mahrovega. — Svetovali bi, da se v kar najkrajšem času osnuje jednaka slovenska šola. Osveščeni smo, da bi je obiskavali vsi Jugoslovani v doslejšnjem številu in bi šola na veljavi in ustroju prav nič ne zaostajala za doslejšno. Jednaka naredba leži vsekako v interesu našega naroda in bi mu pripomogla do svojestalnega trgovskega stanu brez tujih primesij.

Ogrsko naučno ministerstvo je odredilo, da imajo v bodočem zimskem tečaju in odtlej nadalje vsi pravniki in modroslovci na vseučiliščih v Budimpešti in v Kološu vlagati svoje doktorske disertacije le v blaženi madjarščini ali v izimnem slučaju tudi v latinščini. S tem ukazom je hotela vlada seveda pred vsem zadeti Slovake, Srbe, in Romune. No, saj je tudi nekaj vseučilišč izven Madjarske in slušatelji nemadjarških narodnosti bodo v tem večem številu pohajali vseučilišča po kronovinah avstrijskih. Ljubezni do madjarskega nasilja pa si s tem vlada nikakor ni pridobila pri tlačenih „parah“ po Ogrskem.

Promociji. Na graškem vseučilišču bila sta koncem julija promovovana doktorjem medicine g. Veko Praunseis iz Št. Jurija ob južni železnici, in doktorjem prava gosp. Karol Kočevar iz Blok, na zagrebškem doktorjem prava gosp. Bogdan Bradaška, sin rodoljubnega gimn. ravnatelja v pokoji, gosp. Fr. Bradaške v Gradi, na dunajskem

pa doktorjem bogoslovja č. g. A. Janežič. Čestitamo!

Književnost in umetnost.

Obodska slavnost v Črnigori završila se je kar najsjajnejše. Udeležba je bila ogromna, oduševljenost ljudstva nepopisna, znamenitega slavlja udeležili so se poslanci bratskih narodov: ruskega, češkega, srbskega, hrvatskega in slovenskega; nadalje tudi oni naroda francoskega, italijanskega in angleškega. Knez gospodar Nikita pa sina Danilo in Mirko udeležili so se osebno. Navzoča sta bila nadalje tudi znani prof. Lamanski in barski nadškof Milinović.

Glagoljaški misal naročil je senjski škof Posilović v 400 iztisih za svojo škofijo. S tem je prvi korak storjen, da se obrani najsilnejši nevarnosti cirilo-metodijski obred. Dal Bog, da bi tudi škofije krška, poreško-puljska in zadrška ne stavile tolikega nasprotstva staroslavnemu obredu in mu pustile nekdanjo veljavo, da, razširile jo v svoječasne meje!

V zalogi našega tiskarja izšel je II. zvezek Dr. Jos. Vošnjaka zbrani dramatični in pripovedni spisi. Str. 98. Cena 1 krona. — Novo knjigo uvaja kratak životopis rodoljubnega našega pisatelja iz peresa dr. Pavla Turnerja, ki nam kaj slikovito in zajedno istinito riše plodonosno delovanje zasluženega prvoboritelja iz dobe „mladoslovenstva“. — Natisnjena drama v petih dejanjih „Lepa Vida“ — se je letos na spomlad predstavljala z velikim vspohom v ljubljanskem gledališču. No, marsikaj je pisatelj od onih dnij še spremenil tako, da se nam kaže delo v precej vzboljšani obliki in je kar najtoplejše priporočati. Kakor l. 1889 izišli „Pobratimi“ je tudi novi zvezek lep dar narodu slovenskemu, ki bo izvestno rad posegel po „Narodni knjižnici“, da proučava proizvode priljubljenega svojega pisatelja.

Slavni češki pisatelj Jan Vrhlicky (Dr. E. Frida) imenovan je izrednim profesorjem za zgodovino modernega slovstva na češkem vseučilišču v Pragi. --

Die Grotten u Höhlen des Karst unter Mitwirkung des Reg. Rathes Franz Kraus bearbeitet von Schweiger-Lerchenfeld. — Vsebina: Postojinska jama (kapniki-zgodovina-otoška jama). — Črna jama in Pivkina jama. — Grad Predjamski. — Kleinhausel-jama. — Cirčniško jezero. — Škocijanska jama, velika dolina in reška jama. — Od Reke do Timava — Kačna jama, Rudolfova jama, corgnalska jama — Lindnerjeva jama — Devin in Timava. — Lep prinos je sicer ta knjiga k spoznavanju našega čudeznega Krasa in priporočiti jo je vsakomur. — Žalibog je pisana zopet od nemške roke z več ali manj nemškujočo tendenco — in to je kar nas boče pred vsem v oči. Pisatelji domači, kje ste? —

Listnica.

Gpc. „Vesnanka“. — Hvala za prijazno poročilo in pismo! Da bi g. A. Kržič priporočal učiteljiščnicam ustanovitve ženskega društva podobnih tendencij z „Danico“ — oprostite — je skoro neverjetno, ker prebudačasto. Svetoval naj bi bil isto rajše nekim drugim „osebam“ s katerimi je pač v bliži dotiki. One bi ga izvestno rade ubogale, če bi ostale iste spicije in še več — podpornikov. . . Da naziva g. K. nadalje „Vesnine“ sotrudnike „izpriženi študentje“ nas po takem predlogu kar nič ne boli. Zares sramujemo se, da smo sloven. vseučiliščniki, o katerih itak vé — žal! — ves narod, da smo same bore pare in duševne ničle brez volje in energije, bodoči stroji, katere pa ne bo gnala voda ali sopara, nego le — krone, metane v želedec; — ali pa smo prisiljenci ubitih duš, zamorjenih src“ . . . A semenišče? — Vsa čast! . . . Končno priznavate sama, da „dunajski izpriženi študentje“ nikdar niti

skušali niso „ukazovati in zapovedovati“ gpc. naročnicam abiturijentinj. Takov posel prepuščamo srčno radi tudi za naprej g. katehetu; če pa bodo hotele gpc. kandidatkinje v vsem baš in samó po njegovi piščalki plesati, — ne vemo . . . Sicer Vam želimo, gpc. „Vesnanka“, veliko sreče in miru v Vašem novem poklicu ter se priporočamo! —

„Velislav“. Prosimo najprvo imena. Saj veste, da brezimennih spisov in pesmic ne natiskujemo. Ime ostane pri nas seveda tajno. Potem Vam odgovorimo.

„Stojdrag“. Mi bi radi priobčili Vašo in vaših tovarišev izjavo, vender se nam vidi stvar na jedno stran premalenkostna na drugo pa bi zopet vžgala nepotreben prepir in sovrašтво. Elegantni naš pisatelj iz Brda bo s časom pač sam spoznal, da si z obkladanjem „pijanih študentov“ v svojih spisih v dijaških krogih ne pridobi posebnih simpatij. Habeat sibi! — To je njegova stvar!

„Svarog“. Vaši želji hočemo ugoditi in v najkrajšem času natisniti vse pesni, ktere izvirajo izza abiturijentskih veselice in shodov zadnjih let. Na svidenje!

„Zora“. — Hvala! — Pošljite še kaj „opiljenega“ v prozi ali poeziji. Živela!

„I. Š. Mrakov“. — Priporočamo se Vam še nadalje za krajše epske in lirske proizvode. Zdravi!

„Dánica“. — Spisi se v vsakem vredništvu prikrajajo takó, da kolikor najbolj i po vsebini i po obliki vstrežajo želji vseh naročnikov, ki so n. pr. pri „Vesni“ kar najrazličnejši! Da so popravki splošno neljubi, je žal, res, a so potrebni baš iz omenjenega vzroka. Oglasite se blagohotno še večkrat! Pozdrav! —

Vse p. n. naročnike opozarjamo, da tekom meseca poravnajo naročnino za drugi tečaj, zaostale pa, da kar najbrže završé svojo dolžnost. Uredništvo.

„VESNA“ izhaja po jedenkrat na mesec na celi poli ter stane za vse leto glđ. 1:50
Rokopise in dopise sprejemā: Uredništvo „Vesne“ na Dunaji, Wien, VIII., Lange Gasse, 48; naročnino Dragotin Hribar v Celji, Graška cesta, 1.